

падмурку поспеху

Калійныя ўгнаенні, на якія багата Салігоршчына, – стратэгічны для нашай краіны тавар. Яны пастаўляюцца на ўнутраны і знешні рынкі, што забяспечвае добры ўраджай беларускім земляробам і валюту ў дзяржаўны бюджэт. Аднак даецца ўсё гэта нялёгка, бо праца ў шахтах і на абагачальных фабрыках далёка не простая. Яна пад сілу згуртаванаму, аб'яднанаму агульнымі інтарэсамі і справамi калектыву. І без ідэйна-выхаваўчай асновы тут не абысціся.

Намеснік генеральнага дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «Беларуськалій» па ідэалагічнай рабоце і кадрах Анатоль Махлай у працы з людзьмі не навічок. Быў загадчыкам аддзела, сакратаром Салігорскага райкама партыі, старшынёй райвыканкама, цяпер вось два дзесяцігоддзі на згаданай пасадзе. Анатоль Уладзіміравіч добра памятае той час, калі мы асцерагаліся стаць заідэалагізаванай краінай і таму перасталі займацца патрыятычным, працоўным, маральным выхаваннем людзей, пачалі страчваць многія духоўныя каштоўнасці.

– Нам нельга забываць тое карыснае, што было гадамі напрацавана, прыносіла плён, асабліва ідэалы, на якіх грунтуюцца паняцці любові да Айчыны, калектывізму, пашаны да сям'і, працы, – перакананы Анатоль Уладзіміравіч. – Пры гэтым важна знайсці да чалавека падыход, адчуць яго настрой, адгукнуцца на патрэбы, растлумачыць самую складаную сітуацыю, пераканаць у неабходнасці ці правільнасці прынятага рашэння. Многачому нас навучылі забастоўкі шахцёраў, што праходзілі ў 1990-я. Адначасова яны ж і падказалі, як такіх сітуацый пазбягаць. Для гэтага ў нас выкарыстоўваецца цэлы арсенал ідэйна-выхаваўчых сродкаў – правяраных былой практыкай і новых, падказаных сучаснасцю...

Праўда, скарыстаць эфектыўна гэты арсенал было б не пад сілу аднаму «галоўнаму ідэолагу» прадпрыемства. Яму ў падмогу – аддзел інфармацыйна-ідэалагічнай работы. Здаецца, сем супрацоўнікаў, – кропля ў моры на шматтысячны гарняцкі калектыв. Толькі гэтая кропля, як ручаёк, набірае сілу, калі

ўзмацняецца актывам з работнікаў прадпрыемства. У штатных ідэолагаў сотні памочнікаў з ліку кіруючага складу структурных падраздзяленняў, маладзёжных аб'яднанняў, грамадскіх фарміраванняў, культработнікаў...

Заўсёды ў курсе падзей

Па колькасці работнікаў ААТ «Беларуськалій» – цэлы горад раённага маштабу. У 30 структурных падраздзяленнях, у тым ліку шасці рудніках, чатырох абагачальных фабрыках і інш. – каля 18 тысяч чалавек. Яны працуюць на паверхні, пад зямлёй, у розных тэрытарыяльных зонах, нават на вялікай адлегласці: Петрыкаўскі горна-абагачальны комплекс знаходзіцца ажно за 150 кіламетраў ад шахцёрскай сталіцы Беларусі. Як у такіх умовах уплываць на свядомасць і справы працаўнікоў?

– Пастаянна трымаем калектыву ў курсе падзей прадпрыемства, – гаворыць Анатоль Уладзіміравіч. – Аплата працы, кадравыя перастаноўкі, сітуацыя на рынку збыту прадукцыі, навіны сацыяльнай сферы... Па ўсіх пытаннях даём своечасовую і аб'ектыўную інфармацыю.

Даўно апрабаваны ідэалагічны канал сувязі з работнікамі – газета-штотыднёвік «Калійшчык Салігорска». Выданне мае больш за 4 тысячы падпісчыкаў. Пасля выхаду свежага нумара як мінімум чацвёртая частка членаў калектыву ведае, напрыклад, каго кім прызначылі, адкуль ён, чаму прынята такое рашэнне. У свой час у друку быў прадстаўлены і новы генеральны дырэктар адкрытага акцыянернага таварыства Іван Галаваты – адзін з некалькіх прэтэндэнтаў,

▲ **Прыём на асабістых пытаннях вядзе генеральны дырэктар Іван Галаваты**

малады здольны кіраўнік, які прайшоў прафесійную школу на «Беларуськаліі», а да свайго новага прызначэння працаваў намеснікам генеральнага дырэктара па матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні.

Дыялог кіраўніцтва прадпрыемства з рабочым чалавекам праз дзейнасць інфармацыйных груп «Беларуськалія» – таксама форма ідэалагічнай работы, што захавалася з савецкіх часоў і працягвае існаваць сёння. Ёсць і іншыя магчымасці задаць пытанне генеральнаму дырэктару. Гэта – дні прыёму, «прамыя лініі», электронная пошта, друк. Звярнуцца да кіраўніцтва таксама можна на рабочых сходах, якія не страцілі свайго значэння і праводзяцца рэгулярна. Па тых жа ка-

▼ **Брыгада Дзмітрыя Міхалені Бярозаўскага рудніка 4-га рудаўпраўлення. 2017 год**

налах спрацоўвае зваротная сувязь: генеральны дырэктар – калектыў. Падобны ідэалагічны ланцужок дзейнічае ва ўсіх структурных падраздзяленнях. Матэрыялы сустрэч, зваротаў кладуцца ў аснову работы з людзьмі, дзе на першым плане – вырашэнне іх праблем.

Па зарплаце і сацыяльных ільготах «Беларуськалія» – самае прэстыжнае прадпрыемства не толькі ў Салігорску, а, бадай што, у краіне. Тым не менш і тут бывае, што некага нешта не задавальняе. Вось і просяць генеральнага дырэктара патлумачыць сітуацыю, даць інфармацыю з першых вуснаў ці вырашыць праблему. І хоць кіраўнік такога рангу, зразумела, больш заняты перспектывай развіцця прадпрыемства, ад зваротаў рабочых Іван Іванавіч не адмахваецца, па іх вывучае недапрацоўкі, праблемы, што існуюць на ўзроўні структурных падраздзяленняў...

Настрой на заўтра

Каб ідэалагічная работа мела станоўчы вынік, важна ведаць настрой людзей, іх гатоўнасць на справы. Таму маральна-псіхалагічны тонус калектыву такога гіганта, як ААТ «Беларуськалія», пад пастаяннай увагай. Сучасны тэхнічны прагрэс абагаціў ідэалагічную практыку сродкамі камунікацыі. Многія памятаюць першы электронны прарыў – інфармацыйныя табло ў рудаўпраўленнях, «бягучыя» радкі на будынку Палаца культуры гарнякоў. Цяпер усе навіны з жыцця гіганта калійнай вытворчасці – на інтэрнэт-сайце.

Ідэалагічны актыў «Беларуськалія» ставіць сабе за мэту давесці рашэнні кіраўніцтва да кожнага выканаўцы, скіраваць усе намаганні ў патрэбнае рэчышча. На цяперашнім этапе найбольш важная задача – будаўніцтва Петрыкаўскага горна-абагачальнага комплексу. Рынкі збыту прадукцыі пашырыліся, ёсць магчымасць прадаваць больш калійных угнаенняў на індыйскім і кітайскім напрамках.

На 2020 год на Чырвонаслабодскім рудніку запланаваны ўвод падземнага

механізаванага склада на 10 тысяч тон адбітай руды, які развяза многія вытворчыя вузлы. На 3-й абагачальнай фабрыцы асвойваецца новая для «Беларуськалія» прадукцыя – дробны грануляваны прадукт «Белгран». На такія ўчасткі пераносіцца цэнтр ідэалагічнай работы.

Пра добрую маральна-псіхалагічную абстаноўку дбаюць яшчэ і сацыёлагі. У свой час на прадпрыемстве стварылі лабараторыю сацыялогіі і псіхалогіі працы, супрацоўнікі якой праводзілі даследаванні па важных пытаннях узаемаадносін у калектыве. Імі быў складзены сацыяльны пашпарт ААТ «Беларуськалій», рабіліся аналізы калектывна-дагаворных адносін, прымянення льгот для пэўных катэгорый работнікаў, гатоўнасці пакінуць работу ў шахце пры выпрацоўцы льготнага працоўнага стажу, статусу жанчын на вытворчасці.

– У адным з падраздзяленняў не складваўся мікраклімат, – расказвае сацыёлаг Ларыса Талейка. – Мы падключыліся, каб вывучыць сітуацыю. Аказалася, віноўнік усяго – мужчына, які не «ўпісваўся» ў жаночы калектыв. Паралі адміністрацыі перавесці яго на іншы ўчастак, і сітуацыя выправілася.

Пасля таго як у 2010 годзе на базе лабараторыі адкрылі аддзел інфармацыйнай і ідэалагічнай работы, дзейнасць у гэтым напрамку стала больш маштабнай і прадметнай.

Пры наданні самастойнасці былому рамонтнаму будаўніча-мантажнаму ўпраўленню сутыкнуліся інтарэсы шырокага кола людзей, якія не хацелі выходзіць з-пад апекі ААТ «Беларуськалій», пазбаўляцца некаторых матэрыяльных і сацыяльных выгод. Спецыялісты старанна растлумачвалі будаўнікам, рамонтнікам, мантажнікам: аддзяліць дапаможную службу ад асноўнай вытворчасці – эканамічная неабходнасць, без першачарговых заказаў і льгот калектыву не застанецца. Сёння даччынае прадпрыемства УБП «Трэст «Раммантажбуд» працуе ў нармальным вытворчым рытме.

– Наяўнасць у штаце прафесійных сацыёлага і псіхолага прыбавілі навуковасці і аналітычнасці нашым дзеянням, –

▲ Група ідэалагічнага актыву. У цэнтры – намеснік генеральнага дырэктара па інфармацыйна-ідэалагічнай рабоце і кадрах Анатоль Махлай. 2017 год

расказвае начальнік аддзела Наталля Навіцкая. – Скажам, кіраўнік плануе нейкае гаспадарчае рашэнне. А чым яно адгукнецца? Ідзём да людзей, вывучаем грамадскую думку і рыхтуем усебаковае абгрунтаванне для прыняцця рашэння.

Нехта пабываў на прыёме ў генеральнага, узяў пытанне на рабочым сходзе, пакінуў свае прапановы на сайце... Ідуць у калектыву эканамісты, тэхналагі, сацыёлагі, растлумачваюць сітуацыю, вырашаюць праблемы. Паводле даных сацыялагічнай службы, амаль 70 % працаўнікоў задаволены сваёй прафесіяй, работай, атрымліваюць станоўчыя эмоцыі на вытворчасці. І ў гэтым – гарантыя гарняцкіх поспехаў.

Іх ведаюць і паважаюць

З Музея працоўнай славы пачынаецца шлях у гарняцкую сям'ю многіх навічкоў. Яго экспанаты ўражваюць. Крышталізаваная ружова-белая сцяна – шахтавы забой у мініяцюры, першая горназдабыўная тэхніка, выкапні дагістарычных жывёлін, знойдзеныя пры горных выпрацоўках. На гэтым фоне – постаці мужных людзей – шахцёраў. І звесткі пра справы калектыву – мінулыя і сённяшнія: пяць Герояў Сацыялістычнай Працы, два заслужаныя шахцёры Беларусі, больш за 100 поўных кавалераў знака «Шахцёрская слава» і знака «Ганаровы хімік», лаўрэаты Дзяржаўнай прэміі

СССР і Рэспублікі Беларусь, аўтары не аднаго дзясятка рэкордаў падземных праходак.

Усё гэта – гонар і слава гарнякоў, што старанна захоўваецца і прымнажаецца пакаленнямі акцыянернага таварыства «Беларуськалій». Тройчы абнаўляліся экспазіцыі музея. Пераафармляецца Галерэя працоўнай славы – своеасаблівая гісторыя калектыву ў асобах, расказ пра тых, хто ўнёс найбольшы ўклад у яго здабыткі. А найперш гэта – былыя шахцёры Анатоль Селіванаў, Васіль Пінчук, Віктар Бабіч, Станіслаў Янчэўскі і першы генеральны дырэктар Пётр Судзілоўскі.

Ведаюць у шматтысячным калектыве і герояў дня сённяшняга – брыгадзіраў горназдабыўных комплексаў Андрэя Кандрацюка, Сяргея Бародзіча, Васіля Ярмалюка і іншых, хто адзначае працоўны дзень новымі рэкордамі.

Быць навідавоку, «на людзях», каб пра яго поспехі ведалі не толькі ў брыгадзе, а і ў сям’і, школе, горадзе для большасці шахцёраў не менш важны момант, чым высокі заробак. Для таго, каб людзі адчувалі і клопат, і пашану, афармляюцца Дошкі гонару, наладжваюцца сустрэчы з перадавікамі ў вытворчых калектывах, навучальных установах, праводзяцца дні хіміка і шахцёра, якія даўно ператварыліся ў агульнагарадскія святы.

Інтарэсы – розныя, клопат – агульны

Лічыцца, што руднікі і абагачальныя фабрыкі – сфера дзейнасці мужчын. Праца тут сапраўды для моцнага полу. Між тым трэцяя частка шматтысячнага калектыву – жанчыны. На іх таксама разлічаны свае мерапрыемствы – Дзень жанчын, Дзень сям’і, Дзень маці... Праводзяцца яны шырока, масава і заўсёды ператвараюцца ў вясёлы сумесны адпачынак.

Многія работнікі акцыянернага таварыства ўдзельнічаюць у мастацкай самадзейнасці. Нішто, бадай, так не збліжае людзей, як сумесная творчасць. Адраджаюцца фестывалі, агляды, курсы самадзейнай творчасці. У ма-

ладзёжных інтэрнатах «прапісаліся» вечары адпачынку. Шырокае кола людзей аб’ядноўваюць клубы па інтарэсах. А фізкультурна-спартыўны клуб запрашае да сябе тых, хто выбраў здаровы лад жыцця і захапляецца спортам.

Не кожны калектыв у краіне можа пахваліцца такой спартыўнай базай, як у ААТ «Беларуськалій». Стадыёны, залы, пляцоўкі, корты і любы від спорту на выбар – лёгкая атлетыка, бокс, мастацкая гімнастыка, плаванне... Пры гэтым усе ў Салігорску – прыхільнікі сваіх любімых футбольнай і хакейнай каманд, якія нават называюцца аднолькава – «Шахцёр».

У адкрытым акцыянерным таварыстве «Беларуськалій» каля 5 тысяч маладых работнікаў – учарашніх выпускнікоў вучылішчаў, сярэдніх і вышэйшых навучальных устаноў. На іх інтарэсы сарыентавана маладзёжная палітыка, што ажыццяўляецца ў калектыве.

Неяк арганізатары злёту маладых спецыялістаў вырашылі ўнесці ў сваё мерапрыемства «жывінку» – уключылі ў яго праграму семінар па тымбілдынгу, ды яшчэ назву прыдумалі інтрыгуючую – «Форт «Дубрава».

– Новы фармат злёту ўсім спадабаўся, – расказвае намеснік начальніка аддзела інфармацыйна-ідэалагічнай работы Наталія Марыніч. – Калегі маглі абмяняцца вопытам, праявіць сябе як лідары і як будучыя кіраўнікі.

Паводле сацыялагічных даных, 25 % рэспандэнтаў хацелі б павысіць свае прафесійныя навыкі. На прадпрыемстве працуюць курсы па павышэнні кваліфікацыі і перападрыхтоўцы кадраў. Многія жадаюць валодаць інтэрнэт-тэхналогіямі, хочучь ведаць гісторыю і культуру беларускага народа, удаस्कаныя фізічна. Рэалізуюць свае планы, дзякуючы завочнай вучобе, 7 % апытаных. Павысіць інтэлект, стаць гарманічна развітой асобай дапамагаюць шматлікія маладзёжныя праекты, што прапануе ідэалагічны актыў.

Летась дэбютаваў і атрымаў высокую ацэнку фестываль маладзёжнай творчасці «Ломім стэрэатыпы». Прадстаўнікі вытворчых падраздзяленняў маглі паказаць

усё, на што здатныя. Шырокую аўдыторыю збірае Клуб вясёлых і знаходлівых. Дзесяць гадоў таму адбылася першая сустрэча. Сёння ў турніры ўдзельнічае дзевяць каманд. Прыцягвае знатакоў гульні «Дзе? Што? Калі?». У меламанаў свой музычны інтэлектуальны турнір «Мелатрэк». Знайшоў шырокае кола прыхільнікаў і аўтаквэст «Скарб шахцёра».

Ёсць ад такой ідэалогіі карысць. Як сведчыць статыстыка, павышаецца працаздольнасць самай актыўнай часткі калектыву – моладзі, у асяроддзі якой становіцца менш парушэнняў на вытворчасці і ў быццё.

Я – з «Беларуськалія»

Заробкі на «Беларуськаліі», бадай, самыя высокія ў Беларусі. Трапіць сюды на працу жадаюць многія. Але найперш трэба мець адпаведную спецыяльнасць і прайсці строгі кадравы адбор. Адкрыты дзверы хіба што навучэнцам профільных сярэдніх спецыяльных і вышэйшых навучальных устаноў, і тое не ўсім – тым, хто добра вучыўся і належным чынам сябе праявіў.

– Ідэалогія прэстыжу працы на нашым прадпрыемстве фарміравалася гадамі, – падкрэслівае А.У. Махлай.

І ўсё ж прафесія шахцёрская не такая зайздросная, як думаюць некаторыя. Папершае, хоць і рэдка, тут усялякае здарэцца: абвал у шахце, выкід метану. Падругое, мікраклімат пад зямлёй – далёка не курортны. Нездарма пасля дзесяці гадоў падземнага стажу работнік мае права на льготную пенсію.

Але і шахцёры, і сумежнікі працуюць па 20, а то і па 30 гадоў. Ад працягласці работы на прадпрыемстве залежаць многія даплаты, выхадная дапамога. Скажам, забойшчык, адпрацаваўшы такі тэрмін, пры выхадзе на пенсію можа разлічваць на суму, роўную кошту новага аўта. Гэта пры тым, што яго дзеці наведвалі дзіцячы сад, кожнае лета праводзілі ў аздараўленчым лагеры «Дубрава», а сам ён мог папраўляць здароўе ў санаторыі «Бярозка». Ды і на пенсіі яго не забудуць.

▲ Папулярныя ў акцыянерным таварыстве забегі «Шахцёр трэйл», у якіх удзельнічаюць спартсмены Беларусі, Украіны, Расіі, Грузіі і Венгрыі

Але гарантаваная прадпрыемствам сацыяльная даброта проста так не даюцца, яны вымагаюць ад кожнага з работнікаў выканання як сваіх непасрэдных працоўных абавязкаў, так і вызначаных у агульным шахцёрскім калектыве правіл. Аб гэтым пры пэўнай нагодзе кожнаму напамніць і брыгадзір, і майстар, і начальнік участка... І абавязкова – у аддзеле кадраў. Гэта – першы вартаўнік дысцыпліны і парадку. У рудаўпраўленнях, іншых падраздзяленнях ідэалагічную і кадравую работу спалучае адзін чалавек, звычайна – намеснік кіраўніка. Ідэолагам, як кажуць, і карты ў рукі: з людзьмі ім працаваць, ім іх і выходваць.

Праз чалавека, ствараючы яму ўмовы для прафесійнага росту, кар’еры, задавальняючы сацыяльныя патрэбы ўзамен на яго працоўную і грамадскую актыўнасць, дасягаецца галоўная мэта – эканамічная стабільнасць прадпрыемства. Калектыву «Беларуськалія» паспяхова выконвае вытворчую праграму – нарошчвае выпуск мінеральных калійных угнаенняў, рэалізацыю іх за мяжу.

Між іншым, за 60 гадоў свайго існавання (гэта дата адзначалася ў жніўні бягучага года) ААТ «Беларуськаліі» вырабіла больш за 350 млн тон калійных угнаенняў. Несумненна, што ў гэтым ёсць і заслуга ідэалагічнага актыўнага прадпрыемства.

Аляксандр ПЛЯШЭВІЧ, г. Салігорск
Фота Віктара ПЛІПЦОВА